

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ОДЕСЬКА НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ

**НАВЧАЛЬНО-НАУКОВИЙ ІНСТИТУТ ПРИКЛАДНОЇ ЕКОНОМІКИ ТА
МЕНЕДЖМЕНТУ ІМ. Г.Е. ВЕЙНШТЕЙНА**

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15 – 16 жовтня 2019 р.

**ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ
РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА
ПОЧАТКУ ХХІ СТОЛІТТЯ**

Одеса

УДК: 338.43:316.502(477)

Економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Матеріали VII Міжнародної науково-практичної конференції 15-16 жовтня 2019 р. Одеса: Одеська національна академія харчових технологій, 2019. – 230 с.

У матеріалах конференції знайшли відображення економічні та соціальні аспекти розвитку України на початку XXI століття. Були запропоновані шляхи вирішення найактуальніших та нагальних проблем багатьох сфер сучасного бізнесу та новітні управлінські технології в сучасних турбулентних умовах існування підприємств. В доповідях особлива увага приділялась прикладному характеру досліджень та їх впливу на поліпшення економічної ситуації в країні.

Редакційна колегія:

Агеєва І.М. - к.е.н., доц., Басюркіна Н.Й. - д.е.н., доц., Купріна Н.М. - к.е.н., доц., Лагодієнко В.В. – д.е.н., проф., Немченко В.В. - д.е.н., проф., Павлов О.І. - д.е.н., проф., Рогатіна Л.П. - д.е.н., доц., Савенко І.І. - д.е.н., проф., Ніколюк О.В. – д.е.н., доц., Каламан О.Б. – к.е.н., доц., Мельник Ю.М. – к.е.н., доц.

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом №2 від 01.10.2019 р.

ДЕПОПУЛЯЦІЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В СТАЛОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ

Лагодієнко В.В., д.е.н., професор
Одеська національна академія харчових технологій
Лагодієнко Н.В., к.е.н., доцент
Миколаївський національний аграрний університет
Швець О.В., к.е.н., докторант
Міжнародний університет бізнесу і права (м.Херсон)

Однією із актуальних проблем розвитку вітчизняної економіки сільського господарства є наростаючий дефіцит фактору виробництва «праця». Депопуляція сільських територій відбувається прискореними темпами. Брак кадрів дається взнаки в усіх галузях сільськогосподарського виробництва і це є загрозою його сталого розвитку в найближчому майбутньому.

Доходи жителів сільських територій, умови їх життя та праці, мотивація сільської міграції та причини прискорення процесу урбанізації й багато інших соціально-економічних аспектів функціонування сільських територій є важливим об'єктом наукових досліджень закордонних та вітчизняних вчених. Попри чисельні дослідження із даної тематики, проблема відтоку населення із сільської місцевості посилюється. Це вказує на необхідність подальшого пошуку відповідей на гострі соціально-економічні питання зупинки кадрової деградації сільських територій

Динаміка чисельності наявного сільського населення України демонструє спадну тенденцію із зростаючим темпом (рис. 1).

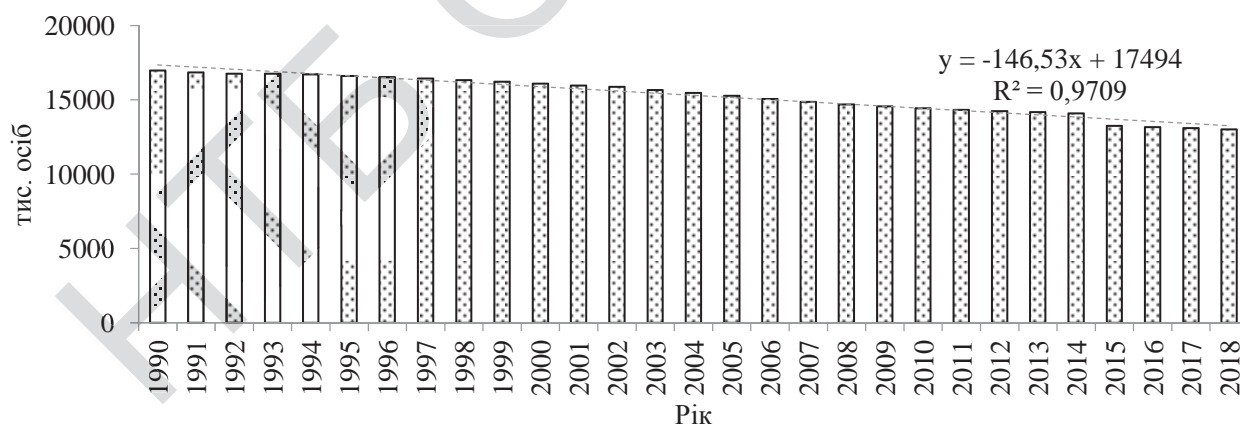

Рис. 1. Чисельність наявного сільського населення України, тис. осіб*

*побудовано за даними [1]

Середньорічний темп скорочення сільського населення за період 1990-2018рр. становить -0,94%. При цьому спостерігається його ескалація в розрізі розрахункових періодів: 1991-2000рр. -0,53%, 2001-2010рр. -1,08%, 2011-2018рр. -1,29%. З високою ймовірністю можна стверджувати, що за незмінності підходів до проблеми розвитку сільських територій, тенденція скорочення сільського населення в найближче десятиліття збережеться. Вирівнювання динамічного ряду «чисельність наявного сільського населення України» дало змогу розрахувати прогнозну чисельність досліджуваної ознаки станом на

кінець 2028р. – 11779,3 тис. осіб. Це на 1236,1 тис. осіб менше, ніж на кінець 2018р.

Дослідженнями встановлено, що до 2014р. сільське населення України скорочувалося як за рахунок природного фактору, так і за рахунок міграції. Причинами міграційної депопуляції сільських територій є незадовільний рівень розвитку соціальної інфраструктури села та оплати праці. В силу тематичної спрямованості нашого дослідження, більш детально зупинимося на другій причині.

Встановлено, що причиною внутрішньої міграції є вищий рівень оплати праці в міських поселеннях порівняно із селом. На нашу думку, серед причин такого явища одним із головних є монопольне становище сільськогосподарських підприємств, як роботодавця на локальному (в межах сільського населеного пункту) ринку праці. Це дозволяє їм занижувати заробітну плату найманим працівникам. У відповідь, селяни вдаються до пасивного спротиву – шукають роботу в місті.

Другим напрямком міграції сільських жителів є виїзд на роботу за кордон. Порівняльний аналіз України і ЄС показує, що навіть в країнах-аутсайдерах ЄС (Болгарія, Румунія, Угорщина) рівень середньомісячної заробітної плати в сфері сільського господарства вищий, ніж в Україні.

На нашу думку, головною причиною суттєвого відставання України від ЄС у рівні оплати праці найманих працівників, в тому числі в сільському господарстві, є низький рівень продуктивності праці.

Отже, проведені дослідження дозволяють зробити висновки:

1) динаміка чисельності наявного сільського населення України демонструє спадну тенденцію із зростаючим темпом. Депопуляція сільських територій, в числі інших факторів, відбувається за рахунок виїзду сільських жителів у місто та за кордон;

2) причинами міграційної депопуляції сільських територій є незадовільний рівень розвитку соціальної інфраструктури села та оплати праці;

3) оплата праці в сільському господарстві поступається рівню оплати праці у найбільш популярних сферах працевлаштування сільських жителів у міських поселеннях – будівництві, торгівлі, ремонті авто- та фототехніки, транспорті;

4) головною причиною суттєвого відставання України від ЄС у рівні оплати праці найманих працівників, в тому числі в сільському господарстві, є низький рівень продуктивності праці;

5) у підвищенні заробітної плати найманим працівникам за рахунок зростання продуктивності праці зацікавлені сільськогосподарські підприємства, які у майбутньому можуть стикнутися із тим, що найбільш обмежуючим фактором розвитку їх аграрного бізнесу стане дефіцит кваліфікованих працівників.

Література

1. Населення (1990-2018). URL: http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/operativ2007/ds/nas_rik/nas_u/nas_rik_u.html

	економіко-екологічних досліджень НАН України, м. Одеса	
65.	МАРКЕТИНГОВАЯ ДЕЯТЕЛЬНОСТЬ НА ОСНОВЕ АНАЛИЗА БАЗ ДАННЫХ Лапицкая О.В., к.э.н., доцент, Шах А.В., Гомельский государственный технический университет имени П.О. Сухого, Беларусь	173
66.	РОЛЬ МАРКЕТИНГОВОЇ СИСТЕМИ В ЕКОНОМІЧНОМУ МЕХАНІЗМІ ПІДПРИЄМСТВ АГРОПРОДОВОЛЬЧОГО СЕКТОРУ Богданов О.О., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	177
67.	ДЕПОПУЛЯЦІЯ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ В СТАЛОМУ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ВИРОБНИЦТВА УКРАЇНИ Лагодієнко В.В., д.е.н., професор, ОНАХТ, м. Одеса, Лагодієнко Н.В., к.е.н., доцент, Миколаївський національний аграрний університет, м. Миколаїв, Швець О.В., к.е.н., докторант Міжнародний університет бізнесу і права, м.Херсон	180
68.	ЕФЕКТИВНИЙ РОЗВИТОК ТРАНСПОРТНОЇ СИСТЕМИ ДЛЯ ФОРМУВАННЯ ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ Машканцева С.О., к.е.н., доцент Національний університет «Одеська морська академія», м. Одеса	182
69.	ТЕОРЕТИЧНІ ТА МЕТОДОЛОГІЧНІ АСПЕКТИ ФОРМУВАННЯ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ПОЛІТИКИ В АПК Турленко Н.В., к.е.н., докторант ОНАХТ, Алексейчук О.О., асистент Міжнародний університет бізнесу і права, м.Херсон	184
70.	МЕХАНІЗМ РЕГУЛЮВАННЯ СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ АГРАРНОГО ВИРОБНИЦТВА Ніколюк О. В., д.е.н., доцент, Донець Л. Я., к.т.н., доцент, Левчук Ю. С., ст. викладач, ОНАХТ, м. Одеса	186
71.	МЕТОДОЛОГІЯ СТРАТЕГІЧНОГО РОЗВИТКУ ВИРОБНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ Каламан О. Б., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	189
72.	НОВІТНЯ КОНЦЕПЦІЯ ФОРМУВАННЯ ТА КОНТРОЛЮ ЯКОСТІ ХАРЧОВИХ І КОРМОВИХ ПРОДУКТІВ В УКРАЇНІ Каламан О. Б., к.е.н., доцент, Козак К. Б., к.е.н., доцент, Сгорова А. В., к.т.н., доцент, Струнова О. С., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	193
73.	АСПЕКТИ СТРАТЕГІЧНОГО АНАЛІЗУ РОЗВИТКУ ХАРЧОВОЇ ПРОМИСЛОВОСТІ ТА ЇЇ ТРАНСФОРМАЦІЙНИХ ЗМІН Купріна Н.М., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	197
74.	ІНВЕНТАРИЗАЦІЯ, ЯК СПОСІБ ЗБЕРЕЖЕННЯ МАЙНА ПІДПРИЄМСТВА Скляр Л. Б., к.е.н., доцент, Скляр В. Ю., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	200
75.	РОЗВИТОК ОБЛІКУ ТА АНАЛІЗ ВИРОБНИЧИХ ЗАПАСІВ Іванченкова Л. В., к.е.н., доцент, Мацкевич К. О., магістрант, ОНАХТ, м. Одеса	203
76.	КОМПЕТИТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ПІДПРИЄМСТВА З УРАХУВАННЯМ ФАКТОРІВ ВПЛИВУ ЗОВНІШНЬОГО ТА ВНУТРІШНЬОГО СЕРЕДОВИЩА Васьковська К.О., к.е.н., доцент, ОНАХТ, м. Одеса	205
77.	ОСНОВНІ ФОРМИ ПРОЯВУ КРЕДИТНИХ РИЗИКІВ В СУЧАСНИХ УМОВАХ Дерменжі Д.Ф., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	207
78.	ОГЛЯД РИНКУ М'ЯСА ТА М'ЯСНОЇ ПРОДУКЦІЇ УКРАЇНИ Петков О.І., аспірант, ОНАХТ, м. Одеса	209
79.	ОКРЕМІ АСПЕКТИ ДЕРЖАВНОГО РЕГУЛЮВАННЯ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ Баранюк Х.О., аспірант, асистент, ОНАХТ, м. Одеса	212

МАТЕРІАЛИ

VII МІЖНАРОДНОЇ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ

15-16 жовтня 2019 р.

ЕКОНОМІЧНІ ТА СОЦІАЛЬНІ АСПЕКТИ

РОЗВИТКУ УКРАЇНИ НА

ПОЧАТКУ XXI СТОЛІТТЯ

Рекомендовано до видання Вченою Радою Одеської національної академії харчових технологій протоколом № 2 від 01.10.2019 р.

Підписано до друку 01.10.2019. Формат 60x84/16.
Папір офсетний.
Ум. друк. арк. 13,15.
Тираж 500 екземплярів.

Видавництво «Друк Південь»
Тел.: 0972122975